

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

VIII Міжнародна науково-практична конференція

КВІТЕНЬ

16

2026

Пам'яті професора
Нікіфорова Петра Опанасовича

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ
FIL. DR. JAN-U. SANDAL INSTITUTE
ALEXANDRU IOAN CUZA UNIVERSITY OF JAȘI
ȘTEFAN CEL MARE UNIVERSITY OF SUCEAVA
ISMA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
ACADEMY OF ECONOMIC STUDIES OF MOLDOVA
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА, КАФЕДРА
ФІНАНСІВ, ГРОШОВОГО ОБІГУ І КРЕДИТУ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ФІНАНСІВ
ІНЖЕНЕРНОГО НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ Ю.М. ПОТЕБНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ФІНАНСІВ ТА ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
din IAȘI

ISMA
ANNO 1994

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
VIII Міжнародна науково-практична конференція

СВІТЛИЙ ПАМ'ЯТІ
НІКІФОРОВА ПЕТРА ОПАНАСОВИЧА ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

16 квітня 2026 року

Чернівці

УДК 336:502.131.1(082)

Ф 591

Відповідальні за випуск:

Кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів і кредиту –

В.М. Харабара

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту –

А.С. Абрамова

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність та точність поданих матеріалів несуть автори.

Ф 591 **Фінансові** інструменти сталого розвитку економіки : матер. 8-ої міжнар. наук.-практ. конференції (Чернівці, 16 квітня 2026 р.). Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2026. 496 с. ISBN 978-617-8703-82-0

До збірника включено тези виступів науковців, представників органів місцевого самоврядування, студентів, присвячені розв'язанню проблем досягнення стабільного розвитку економіки завдяки використанню фінансових інструментів.

УДК 336:502.131.1(082)

ISBN 978-617-8703-82-0

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2026

шахрайству. Це показує бажання ознайомити суспільство із можливими випадками онлайн-шахрайства, однак варто поглиблювати та збільшувати проінформованість людей, а особливо запроваджувати ознайомчі програми для літніх людей. Погоджуємося із Заріцькою О.С. та Ю.Я. Коцан-Юлинцем щодо пропозиції, що протидією фішингу є суворе дотримання конфіденційності інформації відносно карткового рахунку як з боку працівників банку, так і з боку безпосередньо користувачів пластикових платіжних карток, вибір надійного банкомату у межах території, що може також мати значення для запобігання скімінгу[1].

Ефективна протидія шахрайству можлива лише за умови тісної взаємодії між фінансовими установами, державними органами та самими користувачами. Важливу роль при цьому відіграє формування культури безпечної поведінки у цифровому середовищі. В умовах стрімкої цифровізації платіжних систем питання управління шахрайськими ризиками набуває стратегічного значення, оскільки безпосередньо впливає на рівень довіри до фінансової системи та стабільність її функціонування.

Список використаних джерел:

1. Заріцька О.С. Коцан-Олинець Ю.Я. Види шахрайства із банківськими картками та способи протидії їх проявам. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки.* 2019. №8. С. 95–100 URL: <https://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-law/article/view/611/581>
2. Кількість випадків шахрайства з картками знизилась, збитки за ними – зросли. *Національний банк України.* URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-vipadkiv-shahraystva-z-kartkami-znizilasya-zbitki-za-nimi--zrosli>
3. Науменко С. Г. Шахрайство у сфері обігу банківських платіжних карток. *Національна академія внутрішніх справ.* 2018. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3025cd76-e16a-40f5-ba6e-34973a2297c5/content#page=360>
4. Бондарук Т. Г., Богріновцева Л. М., Бондарук О. С. Шахрайство із використанням банківських платіжних карток як спосіб фінансування тероризму та сепаратизму. *Статистика України.* 2023. №2. Doi: 10.31767/su.2(101)2023.02.01
5. Петрова М. В. Банківська платіжна карта як об'єкт шахрайства. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції "Актуальні питання сучасної економічної науки". URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3025cd76-e16a-40f5-ba6e-34973a2297c5/content#page=360>
6. Клочко А.М. Шахрайство з використанням банківських платіжних карток. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2016. №1. URL: https://lsei.org.ua/1_2016/24.pdf
7. Олійничук О. Банківські карти як об'єкт шахрайства: стан і протидія явищу. *Актуальні проблеми правознавства.* 2017. Випуск 1 (9). URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/deff8bf2-02b0-4f3d-a0c9-6496fa0b481d/content>
8. Коць О.О. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку платіжних карток в Україні. *Економіка і Суспільство. Гроші, фінанси і кредит.* 2018. Випуск №15. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/985/1/15_2018.pdf#page=671

УДК 336.1:330.16

Сидор І. П.

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія
Західноукраїнський національний університет

ПОВЕДІНКОВА КОМПОНЕНТА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

Глибинні трансформації сучасного соціально-економічного середовища характеризується високим рівнем невизначеності, зростанням складності суспільних процесів, посиленням інформаційних потоків та зміною характеру взаємодії між державою, бізнесом і громадянами, що обумовлює необхідність врахування поведінкової компоненти в системі управління публічними фінансами. У таких умовах традиційні підходи до дослідження публічних фінансів, які базуються переважно на припущенні раціональності економічних агентів та лінійності економічних процесів, дедалі меншою мірою здатні адекватно пояснити реальні механізми формування, розподілу і використання публічних фінансових ресурсів [2]. Це актуалізує необхідність розширення теоретико-методологічного інструментарію дослідження публічних фінансів за рахунок інтеграції поведінкового підходу, який дозволяє врахувати психологічні, когнітивні, соціальні та інституційні чинники прийняття фінансових рішень.

Поведінкова компонента в системі управління публічними фінансами відображає сукупність мотиваційних установок, когнітивних моделей, соціальних норм та інституційних стимулів, що впливають на фінансову поведінку різних суб'єктів економіки: органів публічної влади, бізнес-структур, домогосподарств, громадянського суспільства. Саме через поведінкові реакції та індивідуальні або колективні рішення реалізуються фіскальна політика держави, податкові зобов'язання платників податків, бюджетні пріоритети органів влади, ефективність використання публічних ресурсів та рівень довіри суспільства до фінансових інститутів. Ігнорування поведінкових аспектів у дослідженні публічних фінансів призводить до спрощеного трактування фінансових процесів і не дозволяє повною мірою пояснити такі явища, як ухилення від сплати податків, неефективність бюджетних видатків, низький рівень податкової дисципліни, спотворення бюджетних пріоритетів або асиметрія інформації між учасниками бюджетного процесу.

Наукове осмислення поведінкової компоненти публічних фінансів формується в межах новітнього міждисциплінарного напрямку досліджень, що виникає на стику економічної теорії, поведінкової економіки, психології, соціології, інституційної теорії, теорії управління та політичної економії. Такий симбіоз різних напрямів суспільних наук створює методологічну основу для більш комплексного розуміння природи фінансових рішень у сфері публічного управління, адже фінансові процеси не є виключно економічними за своєю сутністю, а формуються в межах складної системи соціальних взаємодій, цінностей, норм і поведінкових патернів[3]. У цьому контексті публічні фінанси постають не лише як механізм перерозподілу фінансових ресурсів, а як динамічна соціально-економічна система, функціонування якої значною мірою залежить від поведінкових характеристик суб'єктів

фінансових відносин.

Актуальність такого підходу посилюється в умовах сучасних глобальних трансформацій, пов'язаних із цифровізацією економіки, формуванням нових технологічних укладів, зростанням ролі інформаційних технологій, а також із виникненням нових ризиків і шоків, обумовлених політичними рішеннями світового рівня, військовими діями та загрозами врегулювання військових конфліктів з економічним підтекстом, ускладненням процесів демократизації у вирішенні суспільних інтересів і глобальної переваги масштабу сильних (економічно, фінансово, військово і територіально). Публічні фінанси дедалі більше функціонують у середовищі нелінійних процесів, мережових взаємодій і швидких поведінкових реакцій суспільства на фінансові рішення держави. У таких умовах ефективність фінансової політики значною мірою залежить від здатності системи управління враховувати поведінкові особливості економічних агентів, прогнозувати їх реакції та формувати відповідні інституційні стимули.

Дослідження поведінкової компоненти дозволяє розширити традиційні підходи до управління публічними фінансами через використання інструментів поведінкової корекції, формування стимулюючих механізмів фінансової поведінки, підвищення рівня податкового комплаєнсу, удосконалення комунікаційної взаємодії між державою і суспільством та підвищення ефективності бюджетної політики [1]. Водночас такий підхід відкриває можливості для формування нових моделей аналізу фінансових процесів, які враховують не лише кількісні параметри фінансових потоків, а й якісні характеристики поведінки суб'єктів економіки, їх когнітивні обмеження, соціальні установки та інституційні стимули.

Важливим напрямом застосування поведінкового підходу є формування стимулюючих механізмів фінансової поведінки суб'єктів економіки, які ґрунтуються на поєднанні економічних і психологічних стимулів. На відміну від традиційних інструментів фінансової політики поведінкові механізми передбачають використання таких факторів, як соціальна відповідальність, довіра до державних інституцій, репутаційні стимули, ефект наслідування або когнітивні упередження. У сфері публічних фінансів це може проявлятися у створенні механізмів добровільного податкового декларування, формуванні публічних рейтингів добросовісних платників податків, використанні інструментів фінансової грамотності та просвітницьких кампаній, які впливають на формування податкової культури суспільства.

Одним із ключових результатів інтеграції поведінкового підходу в систему управління публічними фінансами є підвищення рівня податкового комплаєнсу, що означає добровільне та свідоме виконання платниками податкових зобов'язань. Дослідження поведінкових аспектів податкових відносин дозволяє пояснити, чому рівень податкової дисципліни часто залежить не лише від величини податкового навантаження чи ризику санкцій, а й від таких чинників, як сприйняття справедливості податкової системи, рівень довіри до державних інституцій, прозорість використання бюджетних

коштів або відчуття участі громадян у прийнятті бюджетних рішень. У цьому контексті поведінкові дослідження дають можливість розробляти нові інструменти стимулювання податкової доброчесності, що базуються на поєднанні інформаційних, комунікаційних і соціально-психологічних механізмів впливу.

Не менш важливим напрямом є удосконалення комунікаційної взаємодії між державою і суспільством у сфері публічних фінансів [4]. Сучасні фінансові рішення дедалі більше залежать від того, як бюджетна інформація сприймається громадянами, яким чином вона інтерпретується та поширюється в інформаційному просторі. Поведінковий підхід дозволяє дослідити когнітивні механізми сприйняття бюджетної інформації, врахувати схильність громадян до спрощеного інтерпретування складних фінансових даних, а також розробити ефективні формати представлення бюджетної інформації, зокрема через інструменти візуалізації бюджету для громадян, інтерактивні цифрові платформи участі у бюджетному процесі або комунікаційні кампанії, спрямовані на формування відповідального ставлення до публічних фінансів.

Застосування поведінкового підходу також сприяє підвищенню ефективності бюджетної політики, оскільки дозволяє враховувати поведінкові реакції різних суб'єктів економіки на бюджетні рішення держави. Бюджетні інструменти впливають на економічну поведінку домогосподарств, підприємств та органів публічної влади, формуючи стимули до інвестування, споживання, заощадження або участі у програмах державної підтримки. Розуміння поведінкових механізмів таких реакцій дозволяє більш точно прогнозувати результати бюджетної політики, уникати небажаних ефектів її реалізації та формувати більш ефективні механізми перерозподілу публічних ресурсів. Водночас інтеграція поведінкового підходу відкриває можливості для формування нових моделей аналізу фінансових процесів, які поєднують кількісні методи економічного аналізу з якісними характеристиками поведінки економічних агентів [5]. Традиційні економічні моделі, що ґрунтуються на припущенні повної раціональності суб'єктів, дедалі частіше доповнюються моделями обмеженої раціональності, теоріями когнітивних упереджень, соціальних норм і поведінкових реакцій. Це дозволяє створювати більш реалістичні моделі функціонування публічних фінансів, у яких враховуються не лише параметри фінансових потоків, а й мотиваційні установки, рівень довіри, інституційне середовище та соціально-психологічні фактори, що визначають фінансову поведінку суб'єктів економіки.

Таким чином, наукові дослідження поведінкової компоненти в системі управління публічними фінансами відповідають сучасним тенденціям розвитку економічної науки та потребам практики публічного управління. Вони сприяють формуванню новітньої парадигми публічних фінансів, у межах якої фінансові процеси розглядаються як результат складної взаємодії економічних, соціальних і психологічних факторів, що забезпечує більш глибоке розуміння механізмів функціонування фінансової системи держави та створює передумови для підвищення ефективності фінансової політики в

умовах динамічних трансформацій сучасного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Krysovatyu A., Sydor I., Valihura V., Koval S., Yakovets T. Behavioral dimension of tax finance: the case of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. 6(65). pp. 90-105. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4922/4495>
2. Нікіфоров П. О., Качур Т. І. Реалізація концепції поведінкових фінансів у дослідженнях трансформації сфери публічних фінансів. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Економіка. 2021. Вип. 830. С. 37–44.
3. Сидор І. П. Інституційний вимір публічних фінансів: методологічні підходи. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 8. DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14974323>
4. Сидор І. П. Фінансова політика держави: теоретичні аспекти та практична реалізація в Україні. *Світ фінансів*. 2009. № 4. С. 44-53.
5. Сидор І. П., Горин В. П., Федак Ю. С., Сидор Т. І. Поведінкові контури теоретичної конструкції публічних фінансів. *БізнесІнформ*. 2025. № 2. С. 377-392.

УДК 336

Скрашук Л.В.

к.е.н., доцент кафедри економіко-математичного моделювання,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ФІНАНСОВІ МОДУЛІ ERP-СИСТЕМ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки інформаційні системи відіграють ключову роль у підвищенні ефективності управління фінансами як на рівні підприємств, так і на рівні держави. Зростання обсягів фінансових даних, необхідність оперативного прийняття управлінських рішень та посилення вимог до прозорості й достовірності фінансової інформації зумовлюють потребу у впровадженні сучасних інформаційних систем, що забезпечують автоматизацію облікових, аналітичних і контрольних процесів.

Сучасні інформаційні системи у сфері управління фінансами базуються на використанні цифрових технологій, зокрема хмарних сервісів, аналітики великих даних, штучного інтелекту та інтегрованих програмних платформ. Їх застосування сприяє підвищенню точності фінансового планування, оптимізації витрат, покращенню контролю за рухом грошових потоків, а також забезпечує своєчасне формування фінансової звітності. Водночас швидкий розвиток інформаційних технологій формує нові вимоги до функціональності, безпеки та адаптивності таких систем [1, с. 64].

У цьому контексті особливого значення набуває дослідження комплексних ERP-систем, фінансові модулі яких виступають інтеграційним ядром для збору та обробки фінансових даних та інтегрують фінансові процеси з іншими бізнес-процесами. Важливість дослідження визначається необхідністю розробки чітких орієнтирів для вибору та впровадження ERP-платформ, що базуються на глибокому порівняльному аналізі їхніх фінансових модулів. Оскільки стратегічне бачення еволюції цих систем, дозволить